

نماز جماعت

۱. امام خمینی (ره): کسی که در نماز وسواس دارد و فقط در صورتی که نماز را با جماعت بخواند از وسواس راحت می شود، باید نماز را با جماعت بخواند.

توضیح المسائل، م ۱۴۰۵

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر شخصی در نماز دچار وسواس باشد، واجب نیست نماز را به جماعت بخواند؛ مگر آنکه وسواسش در حدی باشد که نماز را قطع می کند یا تکرار زیاد ذکر، موجب از بین رفتن موالات و باعث بطلان نماز شود.

رساله نماز و روزه، م ۶۹۷

.....

۲. امام خمینی (ره): اگر امام نمازش را احتیاطاً قضا می کند یا قضای احتیاطی نماز کس دیگر را می خواند، اگرچه برای آن پول نگرفته باشد اقتدای به او اشکال دارد.

عروه الوثقی، الجماعه، م ۳

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر امام نماز قضای احتیاطی، یعنی نمازی که قضا شدن آن قطعی نیست را به جا می آورد، چه برای خود باشد یا دیگری، نمی توان به او اقتدا کرد.

رساله نماز و روزه، م ۷۰۱

.....

۳. امام خمینی (ره): اگر امام یا مأوم بخواهد نمازی را که به جماعت خوانده دوباره با جماعت بخواند در صورتی که جماعت دوّم و اشخاص آن غیر از اوّل باشد اشکال ندارد.

عروه الوثقی، فی مستحبات و مکروهات الجماعه، م ۱۹

آیت الله العظمی خامنه ای:

کسی که نماز خود را به صورت فرادا خوانده مستحب است آن را به صورت جماعت اعاده کند خواه امام باشد یا مأموم؛ و کسی که به جماعت خوانده اگر مأموم بوده به جماعت خواندن دوباره ی آن خواه امام باشد یا مأموم وجهی ندارد و اگر امام بوده نمیتواند با جماعت دیگر به صورت مأموم نماز را دوباره بخواند ولی میتواند برای جماعت دیگری غیر از جماعت اول امامت کند.

(استفتاء، ۱۱۰)

.....

۴. امام خمینی (ره): مشروعیت جماعت در نماز طواف و نماز احتیاط محل اشکال است.

تحریرالوسیله، الجماعه، م ۱

آیت الله العظمی خامنه ای:

جماعت خواندن نماز طواف کعبه صحیح نیست.

جایز نیست نماز یومیّه را به نماز احتیاط (که هنگام شک در رکعات خوانده می شود) اقتدا کرد، همچنین نماز احتیاط را هم نمی توان به نماز یومیّه اقتدا کرد.

رساله نماز و روزه، م ۷۰۶ و ۷۱۰

.....

۵. امام خمینی (ره): شرایط امام جماعت عبارت است از: ایمان، حلال زادگی، عقل و بلوغ در صورتی که مأموم بالغ باشد، بلکه برای غیر بالغ نیز امامت اشکال دارد، بلکه جایز نبودن آن خالی از قرب نیست، و مرد بودن در □ صورتی که مأموم مرد باشد، بلکه بنابر احتیاط، هر چند هم مأموم زن باشد، و عدالت.

تحریرالوسیله، شرایط امام الجماعه، مقدمه.

آیت الله العظمی خامنه ای:

امام جماعت باید عاقل، عادل، شیعه ی دوازده امامی و حلال زاده و بنا بر احتیاط بالغ باشد، و نماز را صحیح بخواند و اگر مأموم مرد است امام هم مرد باشد.

اگر همه مأومین زن باشند، جایز است امام جماعت آنان زن باشد.

رساله نماز و روزه، م ۷۱۱ و ۷۱۲

.....

۶. امام خمینی (ره): جواز اقتدا به صاحبان عذر مشکل است و احتیاط ترک آن است و این احتیاط ترک نشود، اگرچه امامت صاحب عذر برای مانند خودش خالی از وجه نیست.

(تحریرالوسیله، شرایط امام الجماعة، م ۵)

آیت الله العظمی خامنه ای:

سؤال: آیا کسی که حجامت کرده و هنوز محلّ حجامت را تطهیر نکرده می تواند به عنوان امام جماعت نماز بخواند؟

پاسخ: طبق قاعده اولیه شرط صحت اقتدا عبارت است از صحت نماز امام جماعت؛ مگر مواردی که به طور خاص دلیل داشته باشیم بر عدم صحت اقتدا. پس در مورد سؤال جماعت صحیح است؛ هرچند احتیاط مستحب است تا زمانی که محل حجامت را تطهیر نکرده است، امام جماعت نشود.

(استفتاء، ۹)

.....

۷. امام خمینی (ره):

در صحت نماز جماعت اموری شرط است:...

دوم: جایی که امام ایستاده بالاتر از جای مأمومین نباشد، مگر به مقدار کم و احتیاط این است که به مقداری که عرفاً (ولو با مسامحه) نگویند که جای امام بلندتر است، اکتفا شود.

تحریرالوسیله، شرائط الجماعة، الثانی.

آیت الله العظمی خامنه ای:

مکان امام از مکان مأمومین بالاتر نباشد، البته اختلاف کم (کمتر از یک وجب) اشکال ندارد.

رساله نماز و روزه، م ۷۱۷

.....

۸. امام خمینی (ره): احتیاط آن است که بین جای سجدۀ مأموم و جای ایستادن امام یا بین سجدۀ کسی که عقب

ایستاده است و جای ایستادن کسی که (در صف) جلو قرار گرفته، بیشتر از یک قدم معمولی، فاصله نباشد.

تحریر الوسیله، شرائط الجماعه، الثالث.

آیت الله العظمی خامنه ای:

احتیاط واجب آن است که فاصله محل سجده ی مأوم و محل ایستادن امام، و همچنین محل ایستادن صف جلو با محل سجده صف بعد بیشتر از یک گام بلند (حدود یک متر) نباشد.

رساله نماز و روزه، م ۷۲۰

۹. امام خمینی (ره): اگر بین کسانی که در یک صف ایستاده اند بچه ممیز یعنی بچه ای که خوب و بد را می فهمد فاصله شود، چنانچه ندانند نماز او باطل است، می توانند اقتدا کنند.

العروه الوثقی، شرائط صلاه الجماعه، م ۲۲

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر واسطه اتصال در جماعت، کودک نابالغ باشد، چنانچه بدانند نماز او صحیح است، می توانند اقتدا کنند و به جماعت نماز بخوانند.

رساله نماز و روزه، م ۷۲۳

امام خمینی (ره): اگر نماز افراد صف جلو تمام شود، ادامه اقتدای کسی که در صف بعد است اشکال دارد، اگرچه آن افراد فوراً به نماز جماعت برگردند ؛ بنابراین احتیاط به اینکه به نماز فرادا عدول کنند ترک نشود. (تحریر الوسیله، شرائط الجماعه، م ۷)

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر نماز همه کسانی که در صف جلو هستند تمام شود یا همه نیّت فرادا کنند، اگر فاصله با صف جلوتر از آنها بیشتر از یک گام بزرگ باشد، نماز آنها فرادا می شود، مگر اینکه افرادی که نمازشان تمام شده بلافاصله دوباره اقتدا کنند. [۱]

(رساله نماز و روزه، م ۷۲۴ و استفتاء ۴۸)

[۱]. منظور این است که باید بعد از تمام شدن نمازشان فوراً اقتدا کنند نه اینکه مثلاً صبر کنند تا امام به رکوع رود و بعد اقتدا کنند.

۱۰. امام خمینی (ره): اگر نماز افراد صف جلو تمام شود، ادامه اقتدای کسی که در صف بعد است اشکال دارد، اگرچه آن افراد فوراً به نماز جماعت $\square$ برگردند، بنابراین احتیاط به اینکه به نماز افراد عدول کنند ترک نشود.

تحریر الوسیله، شرایط الجماعه، م ۷

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر نماز همه کسانی که در صف جلو هستند تمام شود یا همه نیت فرادا کنند، اگر فاصله با صف جلوتر از آنها بیشتر از یک گام بزرگ باشد، نماز آنها فرادا می شود، مگر اینکه افرادی که نمازشان تمام شده بلافاصله دوباره اقتدا کنند.

رساله نماز و روزه، م ۷۲۴

.....

۱۱. امام خمینی (ره): مأموم باید در رکعت اول و دوم نماز ظهر و عصر، حمد و سوره بخواند و مستحب است به جای آن ذکر بگوید.

(العروة الوثقی، احکام الجماعه، م ۱)

آیت الله العظمی خامنه ای:

در رکعت اول و دوم نماز ظهر و عصر مأموم بنابر احتیاط واجب، نباید حمد و سوره بخواند و مستحب است به جای آن ذکر بگوید.

رساله نماز و روزه، م ۷۲۸

.....

۱۲. امام خمینی (ره): مأموم باید غیر از آنچه در نماز خوانده می شود کارهای دیگر آن مانند رکوع و سجود را با امام یا کمی بعد از امام به جا آورد و اگر عمداً پیش از امام یا مدتی بعد از امام انجام دهد، معصیت کرده ولی نمازش صحیح است، اما اگر در دو رکن پشت سر هم از امام جلو یا عقب بیفتد بنا بر احتیاط واجب باید نماز را تمام کند و دوباره بخواند، اگرچه بعید نیست نمازش صحیح باشد و فرادی شود.

توضیح المسائل، م ۱۴۷۰

آیت الله العظمی خامنه ای:

مأموم باید افعال نماز را با امام یا کمی دیرتر از امام به جا آورد و اگر عمد^۱ از امام جماعت جلو بیفتد یا مدتی بعد از او انجام دهد، نمازش فرادا می شود.

رساله نماز و روزه، م ۷۳۳

.....

۱۳. امام خمینی (ره): اگر سهواً پیش از امام به رکوع رود و طوری باشد که اگر برگردد به چیزی از قرائت امام نمی رسد، واجب است سر بردارد و با امام نماز را تمام کند و نمازش صحیح است اگرچه احوط استحبابی در این صورت اعاده نماز است و اگر سر بر ندارد تا امام برسد نمازش صحیح است.

العروه الوثقی، احکام الجماعه، م ۱۲

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر سهواً پیش از امام جماعت به رکوع رود، باید سر از رکوع بردارد و دوباره همراه با امام به رکوع رود و نماز را با امام جماعت تمام کند و نمازش به جماعت صحیح است و اگر از رکوع برنگردد، نمازش به صورت فرادا صحیح است.

رساله نماز و روزه، م ۷۳۴

.....

امام خمینی (ره): اگر در رکعت دوم اقتدا کند قنوت و تشهد را با امام می خواند و احتیاط آن است که موقع خواندن تشهد انگشتان دست و سینه پا را به زمین بگذارد و زانوهای را بلند کند و باید بعد از تشهد با امام برخیزد و حمد و سوره را بخواند و اگر برای سوره وقت ندارد، حمد را تمام کند و در رکوع یا سجده خود را به امام برساند.

(توضیح المسائل، م ۱۴۳۹)

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر مأموم در رکعت دوم اقتدا کند، مستحب است قنوت و تشهد را با امام بخواند و احتیاط واجب آن است که موقع خواندن تشهد، به صورت نیم خیز بنشیند و بعد از تشهد با امام برخیزد و حمد و سوره را بخواند و اگر برای سوره وقت ندارد، فقط حمد را بخواند و در رکوع خود را به امام برساند.

رساله نماز و روزه، م ۷۴۲

.....

۱۴. امام خمینی (ره): کسی که می داند اگر سوره را بخواند در رکوع به امام نمیرسد، باید سوره را نخواند، ولی اگر خواند نمازش صحیح است.

توضیح المسائل، م ۱۴۳۹

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر مأموم در رکعت دوم اقتدا کند، مستحب است قنوت و تشهد را با امام بخواند و احتیاط واجب آن است که موقع خواندن تشهد، به صورت نیم خیز بنشیند و بعد از تشهد با امام برخیزد و حمد و سوره را بخواند و اگر برای سوره وقت ندارد، فقط حمد را بخواند و در رکوع خود را به امام برساند.

رساله نماز و روزه، م ۷۴۶

.....

۱۵. امام خمینی (ره): کسی که میدانند اگر سوره را بخواند در رکوع به امام نمی رسد، باید سوره را نخواند، ولی اگر خواند نمازش صحیح است.

توضیح المسائل، م ۱۴۴۳

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر مأموم بداند چنانچه سوره را بخواند در رکوع به امام نمی رسد، باید سوره را نخواند و چنانچه آن را بخواند و به رکوع نرسد نمازش فرادا می شود.

رساله نماز و روزه، م ۷۴۸

.....

۱۶. امام خمینی (ره): اگر بعد از قرائت امام و قبل از رکوع قصد فرادا کند، قرائت بر او واجب نیست، بلکه اگر در اثنای قرائت امام قصد فرادا کند، کافی است که بقیه قرائت را خودش بخواند، اگرچه احتیاط (مستحب) به خصوص در صورت دوم آن است که قرائت را از ابتدا به قصد قربت و رجا بخواند.

(تحریر الوسیلة، صلاه الجماعة، م ۸)

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر مأموم بعد از اتمام قرائت امام جماعت نیت فرادا کند، لازم نیست قرائت را بخواند؛ اما اگر مأموم در اثنای قرائت قصد انفراد کند، چنانچه بعد از اتمام حمد عدول کند نیاز نیست حمد را بخواند و اگر در اثنای حمد یا سوره، عدول کند احتیاط واجب آن است که آن را از ابتدا به قصد قریت مطلقه (نه به قصد ورود) بخواند.

رساله نماز و روزه، م ۷۵۲

.....

۱۷. امام خمینی (ره): مستحب است امام در وسط صف بایستد و اهل علم و کمال و تقوا در صف اوّل بایستند.

(توضیح المسائل، م ۱۴۸۲)

آیت الله العظمی خامنه ای:

بهتر است امام در وسط صف بایستد و اهل علم و کمال و تقوا در صف اوّل بایستند.

رساله نماز و روزه، م ۷۵۴

.....

امام خمینی (ره): امامت کسی که نشسته نماز می خواند، برای شخص ایستاده و کسی که دراز کشیده، برای شخص نشسته، جایز نیست. و امامت کسی که نمی تواند قرائت را به خوبی ادا کند؛ به این که حروف را از مخرج آن ها ادا نمی نماید، یا آن را تبدیل به غیر خودش می کند، حتی غلط اعرابی (مثل زیر و زبر) هرچند به جهت توانایی نداشتن از قرائت صحیح باشد، برای کسی که آن را به خوبی ادا می کند جایز نیست. و همچنین است امامت شخص لال برای گویا (کسی که زبانش سالم است)، اگرچه این گویا، قرائت را خوب ادا نمی کند. و کسی که قرائتش در غیر جایی که امام قرائت مأمومین را به عهده دارد- مانند دو رکعت آخر- خوب نباشد، برای کسی که قرائتش خوب است، مورد اشکال است و احتیاط ترک نشود.

(تحریر ج ۱ شرایط امام جماعت م ۴)

آیت الله العظمی خامنه ای:

اگر امام جماعت در تلفظ بعضی از اذکار نماز اشتباه کند چنانچه اشتباه وی در غیر قرائت حمد و سوره باشد اقتدا به او مانعی ندارد. (استفتاء، ۳۲)

مسائل اختصاصی در مورد نماز جماعت

۱. اتصال آقایان به جماعت توسط بانوان در نماز جماعت، همانند حرم مطهر رضوی و یا نماز جمعه اشکالی ندارد.

(استفتاء، ۶)

۲. سؤال: اگر امام جماعت نماز قضا بخواند و مأموم نداند که نماز قضای او اصلی است یا احتیاطی، آیا می تواند به او اقتدا کند؟

پاسخ: همین که امام جماعت مسئله دانی خود را در معرض اقتدای دیگران قرار داده است، اقتدای به او جایز است.

(استفتاء، ۲۱)

سؤال: اگر من و دوستم با هم به رکعت سوم امام جماعتی برسیم و هر دو به او اقتدا کنیم، بعد از اتمام رکعت چهارم امام که ما باید دو رکعت باقیمانده خود را فرادی ادامه دهیم، اگر این دو رکعت باقیمانده را من به دوستم اقتدا کنم «که او هم مثل من دو رکعت اول نمازش را ماموم بوده» آیا این اقتداء صحیح است؟

پاسخ: صحیح است.

(استفتاء، ۲۲)

اقتداء به امام جماعتی که عدالت او محرز است ولی صحت قرائت وی معلوم نیست اشکالی ندارد. (استفتاء، ۲۱)

اگر در طهارت مولد امام جماعت شک شود، می توان به او اقتدا کرد. (استفتاء، ۳۶)

عدم تبعیت مأموم از امام جماعت تکلیفاً حرام نیست ولی دارای اثر وضعی است و سبب بطلان جماعت او می شود. (استفتاء، ۳۱)